

Det nasjonale fakultetsmøte for realfag (NFmR) og Nasjonalt råd for teknologisk utdanning (NRT)

Samordning av prosessene for professoropprykk ved

Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (NTNU)

Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NTNU)

Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (NTNU)

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (UiB)

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (UiO)

Det helsevitenskapelige fakultet (UiT)

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (UiT)

Fakultet for naturvitenskap og teknologi (UiT)

Det er anledning for alle andre avdelinger eller fakulteter med MNT-fag å benytte seg av ordningen

I og med Det nasjonale fakultetsmøte for realfag og Nasjonalt råd for teknologisk utdanning har anbefalt institusjonene å legge dette dokument til grunn for opprykk innen MNT-fagene, må både opplegget og kravene oppfattes å fylle rollen som en etablert nasjonal standard og i tråd med Kunnskapsdepartementets forskrift av 23.07.10.

Innholdsfortegnelse:

1 Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Grunntrekk	4
1.3 Planverk.....	5
2 Komitéstruktur	6
2.1 Struktur frem til 2009.....	6
3. Roller og Ansvar	8
3.1 Nasjonale bedømmelseskomitéer	8
3.2 Ansvarsfakultet.....	9
3.3 Søkerfakultet/søkerinstitusjon.....	9
3.4 Prosedyre ved søknad om opprykk	9
4. Kvalifikasjonsbeskrivelse.....	11
4.1 Kvalifikasjonskrav	11
1 Vitenskapelige kvalifikasjoner.....	11
2 Pedagogiske kvalifikasjoner, undervisning og veiledning	12
3 Vitenskapelig ledererfaring.....	12
4 Nettverk og samarbeid	12
5 Ekstern finansiering	12
6 Internasjonal profil	12
7 Administrativ erfaring.....	13
8 Formidling.....	13
4.2 Helhetlig vurdering	13
4.3 Fagavgrensning	13
5 Retningslinjer for oppsett av søknad om opprykk	14
5.1 Bakgrunn for retningslinjene.....	14
5.2 Språk.....	14
5.3 Personlige opplysninger	14
5.4 Vitenskapelige kvalifikasjoner	14
5.5 Pedagogiske kvalifikasjoner, undervisning og veiledning.....	15
5.6 Vitenskapelig ledererfaring	16
5.7 Nettverk og samarbeid	16
5.8 Ekstern finansiering.....	16
5.9 Internasjonal profil	16

5.10 Administrativ erfaring	17
5.11 Formidling	17
6 Relaterte problemstillinger	18
6.1 Forholdet til kompetansevurdering for forsker 1183	18
6.2 Forholdet til vurdering ved ansettelse i professorat	18
VEDLEGG 1	19
<i>Forskrift om endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger</i>	19
VEDLEGG 2	22
<i>Kapittel 1: Kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger</i>	22

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

I skriv av 23.07.10 har Kunnskapsdepartementet overført myndigheten til å vurdere opprykk til institusjonene under UH-loven. Under møtet i Det nasjonale fakultetsmøte for realfag (NFmR) høsten 2010, ble det reist spørsmål om mulighetene for å etablere en felles ordning for realfagsfakultetene ved de største universitetene som erfaringsmessig vil stå for de fleste søknadene.

Etter en diskusjon på fakultetsmøtet, ble det vedtatt å be en arbeidsgruppe om å utarbeide utkast til en felles ordning. Blant argumentene for dette var ønskene om:

- Felles nivå på bedømmelser
- Holde antall komiteer på et minimum
- Kontinuitet i bedømmelsesprosessene
- Fleksibilitet og raskere saksbehandling
- Ensartet saksbehandling
- Ensartet honoreringspraksis

Arbeidsgruppen som ble nedsatt besto av dekanene:

- Knut Fægri (UiO)
- Morten Hald (UiT)
- Dag Rune Olsen (UiB)
- Geir Øien (NTNU/IME)

Gruppen leverte sin innstilling til Fakultetsmøtets AU 25.01.11. Saken kom opp til diskusjon på fakultetsmøtet våren 2011 hvor det kom en rekke nyttige innspill. Saken er videre behandlet i felles AU-møte mellom Fakultetsmøtet og Nasjonalt råd for teknologisk utdanning (NRT). På dette møtet ble det nedsatt en gruppe bestående av Morten Hald, sekretær i Fakultetsmøtet Bjørn Åge Tømmerås og sekretær i NRT Ole Bernt Thorvaldsen. Saken ble behandlet på høstmøtene (2011) i henholdsvis NRT og NFmR der den avsluttende behandlingen ble foretatt.

Det relevante innholdet fra «Utfyllende regler for kompetansekrav for opprykk til professor innenfor matematisk-naturvitenskapelige fag ved norske universiteter og høyskoler» som ble vedtatt av NFmR i 2003, er innbakt i dette nye opprykksopplegget som beskrives i dette dokumentet.

1.2 Grunntrekk

I Kunnskapsdepartementets nye ordning ligger som nevnt myndigheten til å tildele opprykk hos institusjonene. For alle de fire universitetene som er med i dette samordningsarbeidet, har styrene ved institusjonene vedtatt å delegerer denne myndigheten videre til fakultetene. For å få til en felles samordning for disse fire universitetene, må det altså legges opp til en modell som (bortsett fra uvesentlige avvik) vedtas i samme form av fakultetsstyrene. Potensielt er det følgende fakulteter som berøres av ordningen:

- Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (NTNU)
- Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NTNU)
- Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi (NTNU)
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (UiB)
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (UiO)
- Det helsevitenskapelige fakultet (UiT)
- Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi (UiT)
- Fakultet for naturvitenskap og teknologi (UiT)

Samordningen åpnes for benyttelse av alle aktuelle fakulteter/avdelinger innen MNT-fagene.

Det foreslås å opprette faste komiteer for de forskjellige fagområdene, oppnevnt med en funksjonstid på 4 år. Disse komiteene skal ha ansvar for **brede** områder, og må ha tilstrekkelig **bredde** i kompetansen til å kunne vurdere vitenskapelige kvalifikasjoner på et overordnet nivå for området. Dersom det er behov for spesialkunnskap utover det komiteen dekker, bør komiteen for den enkelte søknad suppleres med ett eller to medlemmer med spesialkunnskap på søkerens fagområde. Disse komiteene bør være i stand til å behandle de aller fleste søknader innenfor vanlige fagområder. Fra tid til annen vil det være bedømmelser som vanskelig lar seg innpasse innenfor en av de faste komiteer. For disse tilfellene må søkers fakultet oppnevne en komité tilpasset det foreliggende fagområde. Hvis mulig, bør ett medlem fra en nærliggende fast komité være med i slike spesialkomiteer for å sikre nivålikhet og ensartet behandling relativt standard søknader.

I tråd med innspillene foreslås det å ha tilnærmet ensartet og fast søknadsfrist, f. eks. 15. sept.

1.3 Planverk

Bestemmelser om opprykksordningen er gitt i *Forskrift om endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger* (<http://www.lovdata.no/ltavd1/filer/sf-20100723-1136.html>)

Forslaget til samordning hviler på fire sett med regler og retningslinjer som presenteres under. (i) Først presenteres et forslag til komitéstruktur. (ii) Deretter redegjøres det for roller og ansvarsfordeling i arbeidet med opprykksvurdering. (iii) Det presenteres så krav til kvalifikasjoner for å oppnå bedømmelse som professorkompetent. (iv) Endelig legges det frem et sett retningslinjer for skriving av søknad om opprykk. Til slutt drøftes noen relaterte problemer som forholdet til kompetansekrav til forsker 1183 og forholdet til vurdering ved fast ansettelse i professorat.

Kunnskapsdepartementets forskrift som omhandler opprykk til professor er lagt ved dette dokumentet som vedlegg 1, mens departementets forskrift som angår tilsetting i stilling som professor er vedlegg 2.

2 Komitéstruktur

2.1 Struktur frem til 2009

Frem til og med søknadsrunden 2009 ble bedømmelser for opprykk gjort av faste fagkomiteer oppnevnt av de enkelte ansvarsfakulteter.

Følgende komiteer har vært tidligere (ansvarsfakultet i parentes)

- Astronomi (UiO)
- Farmasi (UiO)
- Ren matematikk (UiO)
- Statistikk (UiO)
- Kjemi (UiO)
- Geografi (UiO)
- Geologi (UiB)
- Geofysikk (UiB)
- Anv. Matematikk (UiB)
- Biologi (NTNU/NT)
- Fysikk (NTNU/NT)
- Informatikk (NTNU/IME)
- Biokjemi (UiT)
- Landbruk (UMB)

2.2 Ny komitéstruktur

Ved overgang til en ny ordning var det rimelig å vurdere denne komitéstrukturen. I den anledning ble det rettet henvendelser til de nasjonale fagråd og NRT. Følgende innspill ble mottatt:

Biologi: Fagrådet for biologi ser ikke behov for å dele opp biologibedømmelse over flere komiteer og stiller i denne sammenhengen spørsmålet om det er behov for en biokjemikomité. Arbeidsgruppen er enig i at biokjemikomiteen kan fjernes og biokjemikere bedømmes av komiteene for biologi eller kjemi.

Farmasi: Fortsetter naturlig som før med en komité.

Fysikk: Fysikkrådet foreslår å slå sammen astronomi og fysikk. Det foreslås en komité der ett av medlemmene skal være astrofysiker/astronom og de øvrige tre fra fysikk.

Geofag: Det er ønskelig med to komiteer, en for geologi og en for meteorologi og oseanografi. Det siste fagområdet som dekkes av geofag, naturgeografi, har så lite volum at det ikke er hensiktsmessig å oppnevne en fast komité for dette

Informatikk: Ønsker fortsatt én komité, men med utvidet sammensetning for å få tilstrekkelig bredde.

Kjemi: Fortsetter med én komité.

Matematikk: Norsk matematikkråd ønsker å opprettholde de tre komiteene for hhv. ren matematikk, anvendt matematikk og statistikk.

Forholdet til teknologiske fag.

Det opprettes tre komiteer til innen bygg, elektro og maskin med NTNU som ansvarsfakultet. Det antas at med den bredden som er i komiteene kan marin teknologi innpasses i disse.

Når det gjelder fag som kjemi, informatikk og realfagene ved de teknologiske utdanningene, så er det mulig å la fagdisiplinkomiteer behandle dem under forutsetning av at det oppnevnes spesialsakkyndig med forankring i og kvalifikasjoner relevant for teknologi.

Arbeidsgruppen foreslår videre at UMB ensidig overtar ansvaret for landbruksfag.

Basert på disse innspillene foreslås følgende komitéstruktur (ansvarsfakultet i parentes):

- Biologi (NTNU/NT)
- Farmasi (UiO)
- Fysikk og astronomi (UiO)
- Geologi (UiB)
- Meteorologi-Oseanografi (UiB)
- Kjemi (UiT)
- Informatikk (UiO)
- Ren matematikk (NTNU/IME)
- Anvendt matematikk (UiB)
- Statistikk (UiO)
- Bygg (NTNU/IVT)
- Elektro (NTNU/IME)
- Maskin (NTNU/IVT)

3. Roller og Ansvar

3.1 Nasjonale bedømmelseskomitéer

Tilbudet om et samordnet system for bedømmelse for opprykk som her beskrives, har sin basis i samarbeid mellom Det nasjonale fakultetsmøte for realfag (NFmR) og Nasjonalt råd for teknologiutdanning (NRT). Disse to organisasjonene har blitt enige om en komitéstruktur og at de fire universitetene UiO, NTNU, UIB og UiT som alle har et bredt fagmiljø, skal stå for administrasjon av tilbudet. De fire universitetene har blitt enige om hvilke fakulteter ved de ovennevnte universitetene (ansvarsfakultet) som skal ha ansvaret for de respektive bedømmelseskomitéene innenfor MNT-området. Hele UoH-sektoren kan benytte komitéene som gis betegnelsen Nasjonale bedømmelseskomitéer.

Medlemmer til en Nasjonal bedømmelseskomité skal normalt foreslås fra ansvarsfakultet. Det er imidlertid en forutsetning at alle institusjonene/fakultetene som vil benytte komitéen til bedømmelse gir sin tilslutning til komitéens sammensetning. Formelt sett må alle søkerinstitusjoner/fakultet som har kandidater for bedømmelse, foreta oppnevning av den aktuelle faste komité.

Om komitéoppnevning og krav til sammensetning:

- Medlemmene oppnevnes for 4 år.
- Komitéene skal bestå av minst tre medlemmer med solid professorkompetanse.
- Ett av medlemmene skal komme fra ansvarsfakultetet, og vedkommende skal også være komitéens leder.
- Minst ett medlem skal være fra et utenlandsk universitet eller forskningsinstitusjon.
- Begge kjønn skal om mulig være representert i komitéen.
- Det er ikke anledning til gjenoppnevning av et komitémedlem dersom vedkommende har vært medlem i mer enn 7 år sammenhengende frem til oppnevningstidspunktet.
- Sammensettingen av komitéen kan, dersom det er hensiktsmessig, tas opp i dialog med nasjonalt fagråd for fagområdet, eller for de tre rene ”teknologi” komiteene med NRT.
- I henhold til forskriften kan (sitat): *”Bare ett medlem av bedømmelseskomitéen kan være fra søkerens egen institusjon.”*
- Komitéen (jfr. forskriften) kan ved behov suppleres med en eller flere spesialsakkyndige. Disse skal da inngå som fullverdige medlemmer i bedømmelseskomitéen under vurderingen av de søknader hun/han er oppnevnt for.
- Spesialsakkyndige oppnevnes av søkerinstitusjon/fakultet. Normalt anses det for hver søker å være behov for spesialsakkyndig.
- Ved andre gangs søknad om professoropprykk skal det oppnevnes minst en ny spesialsakkyndig i komitéen som erstatning for en av de spesialsakkyndige som eventuelt deltok i den første bedømmelsen.

Leder av komitéen har ansvar for å lage en arbeidsplan og tidsplan for komitéarbeidet og påse for at planene overholdes. Arbeidet i bedømmelseskomitéen skal normalt ikke ta mer enn tre måneder.

3.2 Ansvarsfakultet

Det fakultet som har ansvar for en eller flere av de nasjonale bedømmelseskomitéene.

- Ansvarsfakultet har administrativt ansvar for fremdrift i prosessen fra det har mottatt søknaden til rapport er oversendt søkerfakultet (se definisjon under), inkludert ansvar for å påse at komiteen(e) er operativ(e) og leverer innen avtalte tidsrammer.
- Ansvarsfakultet skal fakturere søkerfakultet for honorar til medlemmene i bedømmelseskomitéen etter sine gjeldende satser. Dersom søkerfakultet og ansvarsfakultet er det samme fakultet, så skal det lokale medlemmet i bedømmelseskomitéen normalt ikke ha honorar.

Opplegget medfører at ansvarsfakultet dekker de rene administrasjonskostnadene knyttet til aktuell komité.

3.3 Søkerfakultet/søkerinstitusjon

Det fakultet eller institusjon der søkeren om professoropprykk er ansatt.

- Formelt må oppnevning av bedømmelseskomitéen foretas av søkerfakultet/institusjonen.
- Etter at bedømmelseskomitéen har levert sin bedømmelse skal søkerinstitusjon/fakultet sørge for at bedømmelsen formelt vedtas i sitt respektive besluttsende organ med så kort tidsbruk som mulig, og orienterer Det nasjonale fakultetsmøtet i realfag alternativt NRT.
- Søkerinstitusjon/fakultet betaler honorarutgiftene for bedømmelsen i henhold til faktura fra ansvarsfakultet.
- Søkerinstitusjon/fakultet er ansvarlig for at søkers rettigheter blir ivaretatt.
- Søkerinstitusjon/fakultet har anledning til å oppnevne ny bedømmelseskomité for en enkeltsøknad dersom det anses nødvendig for søkers rettigheter.

3.4 Prosedyre ved søknad om opprykk

1. Institusjonene etablerer (noenlunde) sammenfallende søknadsfrist: f. eks. 15 sept.
2. Søkerinstitusjon/fakultet har oppnevnt eller oppnevner de faste bedømmelseskomitéene. (forutsetning for å være med i ordningen)
3. Søker sender søknad til eget fakultet/institusjon (søkerinstitusjon/fakultet)
4. Søkerinstitusjon/fakultet avklarer med det fakultet som har ansvar for den nasjonale komitéen (ansvarsfakultet) om komitéen kan behandle søknaden.
5. Dersom søkerinstitusjon/fakultet ikke er ansvarsfakultet, oversendes søknaden fra søkerfakultet til ansvarsfakultet senest 1 uke etter mottak.
6. Ansvarsfakultet videresender søknaden til komitéen senest 1 uke etter mottak på ansvarsfakultet.
7. Eventuell spesialsakkyndig til komitéen skal oppnevnes av søkerinstitusjon/fakultet og inngå som fullverdig medlem av komiteen
8. Total behandlingstid i komitéen bør ikke overstige 3 måneder.
9. Ansvarsfakultet sender komitéens rapport til søker så snart denne er mottatt for evt. merknader eller innsigelser. Søkers frist er to uker.

10. Ansvarsfakultetet sender slutført komitéarbeid til søkerinstitusjon innen 1 uke etter at den er mottatt (bortfaller hvis søkerfakultet er ansvarsfakultet for søknaden)
11. Søkerinstitusjon/fakultet sender rapporten til søkers grunnenhet til orientering.
12. Søkerinstitusjon/fakultetet behandler komitéens bedømmelse i det organ som er delegert myndighet i opprykksaker.
13. Søker meddeles organets avgjørelse snarest.

Forskriften åpner for at institusjonene kan gjennomføre bedømmelse for opprykk utenfor fristene som praktiseres. De faste komitéene plikter å bedømme slike søknader på samme måte som andre søknader.

4. Kvalifikasjonsbeskrivelse

For å kvalifisere til opprykk må søkere inneha kompetanse som i omfang og karakter (type, kvalitet, bredde, dybde) er på nivå med de krav som generelt stilles til professorater i MNT-området, nasjonalt og internasjonalt. Kvalifikasjonskravene skal i den grad det er mulig, være lik for alle fagdisipliner innen MNT-fagaktuelle fagområdet. For at opprykk skal kunne tilkjennes, må denne kompetansen være utvilsom. Kunnskapsdepartementets forskrift gir ingen beskrivelse av hvilke kvalifikasjoner som er nødvendige for å oppnå professorkompetanse. En må derfor gå ut fra at det skal foretas en overordnet skjønnsmessig og helhetlig vurdering av kvalifikasjonene.

I og med Det nasjonale fakultetsmøte for realfag og Nasjonalt råd for teknologisk utdanning har anbefalt institusjonene å legge de nedenstående krav til grunn, må disse kravene være de innen MNT-fagene som kommer nærmest den i forskriften nevnte etablerte nasjonale standard.

Denne kvalifikasjonsbeskrivelsen er ment som anbefalte retningslinjer for komiteene som vurderer kandidater for personlig opprykk i henhold til opprykksordningen. Målet er å bidra til å sikre ens praksis og tilfredsstillende kvalitetsnivå, på tvers av fagdisipliner og institusjoner, innenfor MNT-fagene.

4.1 Kvalifikasjonskrav

For å kunne finne en søker utvilsomt kvalifisert til personlig opprykk til professor innenfor det fag vedkommende er ansatt i, stilles følgende krav til kompetanse, kvalifikasjoner og erfaring:

1 Vitenskapelige kvalifikasjoner

Søkerens vitenskapelige kvalifikasjoner skal være grundig dokumenterte og bli vurdert av komiteen som meget gode innen det fagområde man søker opprykk i. Vurdert i forhold til et internasjonalt nivå for professorat innen det aktuelle fagområde, må søkerens vitenskapelige kompetanse minst være vurdert som gode. Den vitenskapelige produksjonen skal vise dyp forståelse av eget fag, bred og god innsikt i fagområdet, og bred innsikt i tilgrensende områder. Både allment anerkjente bibliometriske indikatorer, og vitenskapelig kvalitetsnivå i utvalgte arbeider, skal vurderes av komiteen. Den vitenskapelige produksjon fra de siste 5 år - både kvalitet og omfang – skal tillegges særskilt vekt. Denne produksjonen må sannsynliggjøre fortsatt aktivitet på professornivå. Det viktigste elementet i vurderingen av vitenskapelig merittering vil være internasjonale vitenskapelige publikasjoner med fagfelle vurdering. Dette kan være tidsskriftartikler, bøker og bok-kapitler; i noen tilfeller også andre typer publikasjoner. Vitenskapelige arbeider uten fagfelle vurdering, vil ikke bli tillagt vesentlig vekt. I tillegg til publikasjoner skal patenter, innovasjonsarbeid, og dokumentert forskningsarbeid som ligger til grunn for prosesser i næringsliv og forvaltning, tillegges vekt. Vektleggingen av klassisk akademisk kompetanse vs. patenter, innovasjon mm. vil naturlig variere mellom fagdisipliner, men skal være

basert på fagspesifikke internasjonale standarder for hva som er kompetansegivende innenfor fagområdet.

2 Pedagogiske kvalifikasjoner, undervisning og veiledning

Pedagogiske kvalifikasjoner og ferdigheter skal være av god kvalitet, og det bør være dokumentert erfaring både på høyere og lavere grads nivå. Omfanget av erfaring, kvalifikasjon, ferdigheter og generell kompetanse skal klart overstige de gjennomsnittskrav som stilles for fast ansettelse i stilling som 1.amanuensis og minimum tilsvarende to års erfaring som 1.amanuensis. Pedagogiske kvalifikasjoner og erfaring dokumentert gjennom egenproduserte læremidler som lærebøker, kompendier eller liknende skal også vektlegges. Søkeren skal ha fullført kurs i universitets- og høyskolepedagogikk i henhold til de krav som gjelder for ansettelse i fast vitenskapelig stilling ved søkerens institusjon.

Søkeren bør spesifikt kunne dokumentere gode evner til, og erfaring med, veiledning av ph.d.-studenter. Søkeren bør normalt ha vært hovedveileder for minst to ph.d.-studenter frem til og med fullført doktorgrad før opprykk kan vurderes.

3 Vitenskapelig ledererfaring

Søkeren bør ha demonstrert gode lederegenskaper, og spesielt ha vist evne til forsknings- og utdanningsledelse av høy kvalitet. Det legges vekt på evnen til å initiere og lede forskning. Generell erfaring innenfor initiering og ledelse av forskningsprosjekter, oppbygging og ledelse av forskningsgrupper og faglig-administrativt arbeid, skal også vektlegges.

4 Nettverk og samarbeid

Søkeren bør ha demonstrert gode evner til nettverksbygging og samarbeid både nasjonalt og internasjonalt. Dette bør også omfatte deltakelse i konsortier og formelle nettverk med institusjonsforankring, og det bør telle positivt om samarbeidet omfatter både forskning og utdanning.

5 Ekstern finansiering

Søkeren bør ha dokumentert god evne til å tiltrekke seg ekstern finansiering av forskningsprosjekter (dette kravet må ses i lys av tilgjengelig ekstern finansiering inne fagområdet). Deltakelse i fellessøknader skal godskrives, men søkers rolle i slike søknader bør beskrives.

6 Internasjonal profil

Søkeren bør dokumentere virksomhet på den internasjonale forskningsarenaen, og at deres forskning har betydning for fagområdet internasjonalt. Dette kan bl.a. avspeiles i internasjonalt forskningssamarbeid, deltakelse og oppdrag i internasjonale vitenskapelige fora, arbeid som sakkyndig for tidsskrifter og institusjoner, og siteringer i internasjonal faglitteratur.

7 Administrativ erfaring

Søkere bør ha erfaring fra administrativt arbeid i academia, for eksempel deltakelse og/eller ledelse av enheter og komitéer ved universitetene eller andre forskningsrelaterte institusjoner.

8 Formidling

Søkere bør ha erfaring med formidling av vitenskapelige problemstillinger og resultater til fora utenfor academia. Relevant kompetanse kan være formidling til allmennpublikum gjennom populærvitenskapelig virke (publikasjoner, foredrag, med mer) og formidling via allmennmedia (TV, radio, aviser, tidsskrifter), og formidling til brukere innenfor offentlig forvaltning og næringsliv.

4.2 Helhetlig vurdering

Det understrekes at ut over vurderingen av de enkelte kravene skal det gjøres en *helhetlig* vurdering av søkerens kvalifikasjoner og ferdigheter. Dersom søkeren er spesielt sterk i noen av de dimensjonene nevnt ovenfor, kan dette delvis kompensere for mulige mangler på andre felter. Dokumentert erfaring fra forsknings- og utviklingsarbeid i relevant næringsliv, innovasjonsaktiviteter, innvilgede patentsøknader, eller dokumentert fremragende evne til formidling av forsknings- og utdanningsaktiviteter kan også telle positivt, men kan ikke i seg selv kompensere for manglende vitenskapelige kvalifikasjoner. Likeledes kan dokumentert evne til endring av retning innenfor eget fag være et positivt element, i de tilfeller hvor slik endring er nødvendig og/eller foretrukket i forhold til fagets generelle utvikling.

4.3 Fagavgrensning

Ifølge forskriften for opprykksordningen kan søker kun vurderes (sitat) *”innen det fag der søkeren er ansatt”*. I dette ligger ikke at søkerne kun skal vurderes *i forhold til temaet nevnt i den opprinnelige betenkningen*. En slik streng tolkning vil kunne bidra til uheldig konservering av fagområde, og manglende utvikling av nye disipliner. Som nevnt over bør dokumentert evne til endring av retning innenfor egen disiplin/eget fag tvert i mot kunne telle positivt, i tilfeller hvor slik endring er faglig relevant.

Forskriften spesifiserer derimot at søkeren må kunne *”bidra til de fag institusjonen gir”*. Dersom søkerens kompetanseprofil for mulig opprykk vurderes av nærmeste leder til å ligge innenfor den faglige profilen til vedkommendes institutt og faggruppe, så bør dette derfor være tilstrekkelig for at søkeren skal kunne bli vurdert på sine premisser.

Det vises utover dette generelt til gjeldende forskrift for opprykksordningen.

5 Retningslinjer for oppsett av søknad om opprykk

5.1 Bakgrunn for retningslinjene

Erfaringsmessig har søknader om professoropprykk blitt utformet på svært ulike måter, med ulik detaljering og organisering av informasjonen. Hensikten med disse veiledende og utdypende retningslinjer er å hjelpe søkere til å inkludere tilstrekkelig relevant informasjon i sine søknader, og organisere denne på en måte som gjør vurderingen mest mulig effektiv. Blant problemer som har gått igjen er mangelfulle personlige opplysninger, manglende organisering av vitenskapelig merittering etter publikasjonskategori, og mangelfull informasjon om vitenskapelig ledelse, internasjonal profil, undervisning og veiledning, administrasjon og formidlingsaktiviteter.

Det er generelt ikke et problem at søknadene er for korte, men det er ofte slik at deler av informasjonen er unødvendig detaljert mens andre deler er for knapp. Det handler om å få med essensiell informasjon på en klar, informativ, balansert, veldokumentert og kortfattet måte. Det anbefales at søknaden ikke overskrider 8 sider (eksklusive publikasjonsliste).

Det understrekes at tildelt professorkompetanse bygger på en vurdering av helheten i søkerens kompetanse, og ikke bare den vitenskapelige merittering. Det er derfor viktig at alle sider ved kompetansen er klart beskrevet.

5.2 Språk

Vi ber om at søknader skrives på engelsk ettersom det er et krav at det skal være et internasjonalt medlem i komiteen, og det i tillegg også ofte vil benyttes spesialsakkyndige som ikke kan forventes å beherske norsk.

5.3 Personlige opplysninger

Ha med informasjon om:

- alder
- akademiske grader (hvilken, når, hvor)
- nåværende stilling
- tidligere akademiske stillinger
- andre stillinger av relevans for bedømmelsen

Denne informasjonen kan om ønskelig struktureres som en kortfattet CV.

5.4 Vitenskapelige kvalifikasjoner

Det sentrale her er å dokumentere vitenskapelig dybde og bredde innenfor det fag man er tilsatt i. Begynn med et kortfattet notat som beskriver søkerens nåværende forskningsprofil, forskningsaktiviteter, forskningssamarbeid og prioriteringer. Det vil også være relevant med et kort historisk innblikk i utviklingen av søkerens forskningsprofil og aktivitet. Hovedvekt bør være på utført og pågående forskning, men planer for den nære framtid kan også nevnes kort.

Det viktigste grunnlaget for vurdering av vitenskapelig merittering er publikasjoner i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med fagfelleevaluering, og andre typer internasjonal publisering med fagfelleevaluering (for eksempel bøker, bok-kapitler, og i noen tilfeller konferanse-publikasjoner). I henhold til Kunnskapsdepartementets forskrift (sitat) ”... er det anledning til å levere inntil 15 vitenskapelige arbeider.” Forskriften sier også at ”Alle søkere skal i tillegg levere en fullstendig liste over alle publikasjoner eller annen dokumenterbar virksomhet som påberopes som grunnlag for bedømmelsen. Listen kan være kommentert.”

Publikasjoner uten fagfelleevaluering, og i nasjonale fora, vil ikke bli tillagt vesentlig vekt. Vi ber om at søkere organiserer sine publikasjonslister i tråd med dette, og slik at det er tydelig hvilken kategori en publikasjon tilhører, og lett å få oversikt over publiseringsvolum (og publikasjoner) i hver kategori. Aktuelle kategorier kan være:

- artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift med fagfelleevaluering
- bøker på internasjonalt forlag, med fagfelleevaluering
- bidrag (kapitler) i redigerte internasjonale bøker med fagfelleevaluering
- andre internasjonale publikasjoner med fagfelleevaluering
- internasjonale publikasjoner uten fagfelleevaluering
- norske/nasjonale vitenskapelige publikasjoner, engelsk-språklige (i tidsskrift, rapporter, bøker, etc)
- som over, men norsk-språklige
- populærvitenskapelige publikasjoner

Vi minner om det legges særlig vekt på vitenskapelige meritter de siste 5 år, jfr. ”Kvalifikasjonsbeskrivelse”. De vitenskapelige kompetansekravene er ufravikelige og kan ikke kompenseres ved andre styrkeområder.

5.5 Pedagogiske kvalifikasjoner, undervisning og veiledning

Det er viktig at både type og omfang av aktuelle aktiviteter framgår tydelig, ettersom f.eks. det å ha undervist på et kurs kan innebære svært ulike ting. Tidligere praksis med å kreve at man skal ha undervist/veiledet på lavere og /eller på høyere nivå i minst 2 år videreføres.

For undervisning ønskes:

- beskrivelse av totalt volum av akademisk undervisningserfaring
- for det enkelte kurs: kursnavn, nivå, kort om faglig innhold, undervisningens art og omfang, antall år/terminer undervist
- det må framgå om man er kursansvarlig og om kurset inngår i et program og ansvaret i relasjon til det
- deltakelse i utviklingsarbeid angående studieplaner og kurstilbud
- informasjon om kursevalueringer hvis slike foreligger (ikke for detaljert)
- det forutsettes at søkere har (pedagogisk) basiskompetanse i form av et kurs av 3-4 ukers varighet eller tilsvarende. Slik kompetanse må være beskrevet
- annen relevant informasjon

For veiledning ønskes:

- separate lister over ph.d.- og master-studenter, og andre typer av studenter man har vært veileder for
- det må framgå tydelig hvilke kandidater/studenter som har fullført sine grader (og når) – del gjerne opp listene for å tydeliggjøre dette

- det må også framgå klart om man er/har vært hoved- eller bi-veileder for aktuelle kandidater/studenter
- skriv gjerne en kort tekst som beskriver veilederaktiviteter
- annen relevant informasjon

De tre første punktene kan settes inn i en tabell.

Søkere bør normalt ha veiledet minst to ph.d.-studenter til fullført grad (se kap. 4).

5.6 Vitenskapelig ledererfaring

Relevant informasjon om ledererfaring kan inkludere:

- etablering/deltakelse/ledelse av lokal forskergruppe, gruppens karakter, og søkers rolle i denne
- forskergruppens – og forskerens – nasjonale og internasjonale nettverk, og søkers rolle i etablering av disse
- rolle i initiering og ledelse av forskningsprosjekter, kort beskrivelse av relevant prosjekter
- samarbeidskonstellasjoner på prosjekter
- har søkere søkt om/mottatt ekstern finansiering av større (eller mindre) forskningsprosjekter, inkl. indikasjon av støttens omfang
- vertskap for post-docs og gjesteforskere
- lederrolle i større vitenskapelige aktiviteter (organisasjoner/komiteer/prosjekter), på nasjonalt eller internasjonalt nivå
- andre forhold som viser evner og erfaring i forskningsledelse

5.7 Nettverk og samarbeid

Søkeren beskriver sin aktivitet og rolle og redegjør for konkrete resultater av denne aktiviteten.

5.8 Ekstern finansiering

Søkeren beskriver sin aktivitet i forhold til eksterne finansieringskilder (for eks. NFR, EU, næringslivet, offentlig sektor etc), herunder rolle i forb. med søknader og oppnådde resultater med vekt på de siste 5 år.

5.9 Internasjonal profil

I vurderingen vektlegges internasjonal virksomhet. Det er derfor viktig at søkere på en klar måte beskriver sin rolle som deltaker, initiator og leder i internasjonale fora. Dette omfatter bl.a.:

- internasjonalt vitenskapelig samarbeid og rolle i dette
- herunder internasjonalt samarbeid om forskningsfinansiering/søknader
- herunder også internasjonalt samforfatterskap og rolle i dette
- deltakelse på internasjonale møter, rolle (foredrag/poster/annet)
- initiering/organisering av slike møter eller deler av møter

- veiledning/vertskap for internasjonale studenter/postdocs/gjesteforskere
- inviterte foredrag (møter, institusjoner)
- referee for tidsskrift eller utenlandske finansieringsinstitusjoner
- andre forhold som dokumenterer internasjonal profil og aktivitet

5.10 Administrativ erfaring

Som tidligere vil det bli lagt vekt på administrativ erfaring. Administrativ erfaring kan omfatte:

- ledelse av enheter på universitet/høgskole eller andre akademiske fora
- medlem/ledelse av komiteer/styrer
- annen informasjon som beskriver administrativ erfaring og kompetanse

Det tenkes her ikke primært på administrasjon av forskningsprosjekter, men av akademiske enheter og aktiviteter av mer generell art.

5.11 Formidling

Søkere skal beskrive sine bidrag til formidling av spørsmål og resultater fra forskningen (egne og andres) til det allmenne publikum, samt relevante brukere i offentlig og privat sektor ("stake holders and end users"). Relevant informasjon kan for eksempel være:

- populærvitenskapelige bidrag (foredrag, artikler i aviser, magasiner etc)
- medieomtale og bidrag til denne (intervjuer etc) – herunder TV, radio, internet, aviser, magasiner, m.fl.
- gjør klart om bidrag er i nasjonale eller internasjonale media
- foredrag eller annen formidling til offentlige og private organisasjoner/institusjoner/bedrifter
- annen relevant informasjon som viser vilje, evne og erfaring i å formidle forskning og spørsmål knyttet til dette utenfor akademia

6 Relaterte problemstillinger

6.1 Forholdet til kompetansevurdering for forsker 1183

Som en konsekvens av at en økende andel av forskningsmidlene sluses gjennom eksterne kanaler (Forskningsrådet, EU, ...), vil det trolig etter hvert bli mer utstrakt å bruke rene forskerstillinger i prosjektsammenheng ved universitetene. Dette vil på sikt utvilsomt føre til søknader om personlig opprykk også innenfor denne stillingstypen. Opprykk fra forsker 1109 eller 1110 er regulert i *Regler for opprykk til forsker 1183 etter kompetanse* fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet, jf. Personalmelding nr. 11/98 av 2. juni 1998. Her beskrives kvalifikasjonskravene som (sitat):

§4. *Kompetansekrav:*

- *Innen de ulike fagområder/forskningsfelt er det etablert internasjonale og /eller nasjonale standarder for professorkompetanse eller forskerkompetanse på professornivå. Bedømmelseskomiteen må legge disse standarder til grunn ved bedømmingen.*
- *Institusjoner/virksomheter som på bakgrunn av sin egenart har utfyllende regler om krav til forsker i toppstilling, kan ta disse i betraktning ved behandling av søknaden*

Det virker naturlig at slike opprykk ses i sammenheng med de kvalifikasjonskravene som gjelder for personlig opprykk til professor slik de presenteres i kap. 4. Det må selvsagt tas høyde for at dette ikke er undervisningsstillinger, og de kravene som knytter seg til undervisning kan/må anvendes tilsvarende. Det vil ikke være unaturlig å bruke de faste komiteene til å vurdere slike søknader også. Dette må imidlertid være under den helt klare forutsetning at et 1183 opprykk ikke kvalifiserer til professor, selv om det skulle være bedømt av komiteen for professoropprykk.

6.2 Forholdet til vurdering ved ansettelse i professorat

Ansettelse i stilling som professor er regulert av *Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger (FOR 2006-02-09 nr 129)*. Denne er imidlertid lite spesifikk når det gjelder kvalifikasjonskrav for professorater (sitat): *"Kriterier for ansettelse i stilling som professor: (1) Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder" ... " (3) Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning."*

De kvalifikasjonskravene som er angitt i kap. 4 i dette notatet vil tjene som en konkretisering av disse kravene i det de er anbefalt av NFmR og NRT. En bør imidlertid være oppmerksom på at en del av kravene vil kunne fremstå som urimelige overfor søkere med bakgrunn utenfor vanlige norske universitetsmiljøer. Ett eksempel på dette vil være situasjoner der en ønsker å knytte til seg personer med sterk erfaring fra industri eller næringsliv. Veiledningskravet kan også være problematisk for søkere med bakgrunn fra sektorer som ikke er gradsutstedende på høyer nivå.

VEDLEGG 1

Forskrift om endring i forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. juli 2010 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 6-3 sjette ledd.

I

I forskrift 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger gjøres følgende endring:

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Framgangsmåte og kriterier for opprykk fra stilling som førsteamanuensis eller høyskoledosent til stilling som professor

(1) Førsteamanuenser og høyskoledosenter som har tiltrådt fast stilling eller åremålsstilling ved statlige universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler under lov om universiteter og høyskoler, kan søke om opprykk til professor på grunnlag av kompetanseerklæring etter reglene i denne forskriften. Ved private institusjoner under lov om universiteter og høyskoler avgjør styret om førsteamanuenser som har tiltrådt fast stilling eller åremålsstilling, kan søke om opprykk til professor på grunnlag av kompetanseerklæring etter reglene i denne forskriften. Førsteamanuenser og høyskoledosenter med minst halv stilling kommer inn under ordningen. Opprykk etter disse reglene er personlig og får ingen konsekvenser for stillingsinnehaverens arbeidsoppgaver.

(2) Det kan bare søkes om opprykk innenfor det fag søkeren er ansatt. Med fag menes her de fag eller emner som kan inngå i de grader institusjonene kan tildele, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-3 (1) og (2).

(3) Det er ikke anledning til å søke om opprykk til professor i forbindelse med søknad på undervisnings- og forskerstilling på lavere nivå.

(4) Søknad om opprykk sendes til egen institusjon. Søknad med vedlegg sendes i fem eksemplarer.

- a) Vitenskapelige arbeider sendes i fem eksemplarer, jf. (5) a).
- b) Kunstneriske arbeider i gjengivelse leveres i fem eksemplarer så sant dette ikke går utover kvaliteten i det materialet som leveres. Søkeren selv avgjør om deler av dokumentasjonen bare kan leveres i ett eksemplar. Originalverk framstilles for bedømmelseskomiteen etter nærmere avtale.

Dersom institusjonene setter søknadsfrister, kan det ikke sendes inn dokumentasjon etter at denne har gått ut. Dersom institusjonene ikke har fastsatt søknadsfrister, kan det ikke ettersendes dokumentasjon etter at søknaden er sendt inn

(5) Bedømmelsen skal skje på grunnlag av dokumentert vitenskapelig eller kunstnerisk kompetanse.

- a) For dokumentasjon av vitenskapelig kompetanse er det anledning til å levere inntil 15 vitenskapelige arbeider.
- b) For dokumentasjon av skapende og utøvende kunstnerisk kompetanse er det anledning til

å levere inntil 15 kunstneriske arbeider eller publikasjoner.

- Dokumentasjonen kan bl.a. bestå av
- kunstneriske originalarbeider,
 - gjengivelse av kunstnerisk arbeid, for eksempel fotografier, audiovisuelle opptak eller liknende,
 - publikasjoner basert på søkerens skapende og utøvende virksomhet,
 - dokumentasjon av konserter, utstillinger, forestillinger, oppsetninger ved for eksempel program, katalog, samt omtaler eller kritikker i anerkjente publikasjoner,
 - kunstneriske priser, innkjøp og oppdrag.

Alle søkere skal i tillegg levere en fullstendig liste over alle publikasjoner eller annen dokumenterbar virksomhet som påberopes som grunnlag for bedømmelsen. Listen kan være kommentert.

(6) Førstemanuensis eller høyskoledosent som ikke har vært bedømt for norsk professorkompetanse i løpet av de siste to år, kan kreve å få sin kompetanse bedømt. Hvis det i løpet av de siste to år har vært utlyst professorstilling i vedkommendes spesialitet ved egen institusjon, gjelder toårsregelen fra søknadsfristen for den utlyste stillingen.

Dersom institusjonen har fastsatt søknadsfrist, gjelder toårsgrensen fra dette tidspunkt, selv om søkeren trekker sin søknad. Dersom institusjonen ikke har fastsatt søknadsfrist, gjelder toårsgrensen fra søknaden er mottatt, selv om søkeren trekker sin søknad.

(7) Førstemanuensis eller høyskoledosent som har oppnådd utenlandsk professorkompetanse, kan søke om å få sin kompetanse vurdert som grunnlag for opprykk etter norske regler. Institusjonen kan fastsette søknadsfrist. Bedømmelseskomiteen vurderer om ny fullstendig bedømmelse er påkrevd.

(8) For førstemanuensis eller høyskoledosent som har oppnådd kompetanseerklæring for professor II-stilling, og som søker om opprykk, skal det foretas ny bedømmelse.

(9) Bedømmelsen foretas av en bedømmelseskomité innenfor søkerens fagområde. Komiteen nedsettes av styret eller det organ styret delegerer til.

(10) Den enkelte komité består av minst tre personer med professorkompetanse eller tilsvarende kompetanse på søkerens fagområde.

Styret ved institusjonen, eller det organ styret delegerer til, utpeker en leder for bedømmelseskomiteen blant komiteens medlemmer. Så langt det er mulig, og på de fagområder det er naturlig, skal komiteen ha et medlem fra et annet land. Bare ett medlem av bedømmelseskomiteen kan være fra søkerens egen institusjon. Begge kjønn skal om mulig være representert i komiteen.

(11) Søknaden bør være endelig avgjort innen ett år. Denne fristen kan bare fravikes dersom det foreligger spesielle grunner som gjør det nødvendig å utsette søknadsbehandlingen.

(12) Bedømmelseskomiteen skal legge kriteriene for ansettelse som professor i § 1-2 til grunn ved bedømmelsen.

Av bedømmelseskomiteens tilråding må det framgå på hvilket grunnlag søkeren erklæres kompetent med henvisning til den dokumentasjonen som er nevnt under (5). Kompetansen skal knyttes til det fagområdet vedkommende er ansatt i, jf. (2).

Når en komité avgir kompetanseerklæring, skal den alltid angi på hvilket fagområde og eventuelt i hvilken spesialitet søkeren anses å ha professorkompetanse. Uttalelsen skal alltid gi uttrykk for om kompetanseerklæringen er enstemmig og utvilsom.

(13) Førsteamanuensis eller høyskoledosent som er erklært professorkompetent ved egen eller annen norsk institusjon i løpet av de siste seks år før søknadstidspunktet, kan søke sin institusjon om opprykk til professor, jf. (2). Søknadsfrist kan fastsettes av institusjonen. Dersom det foreligger en enstemmig erklæring om utvilsom kompetanse, kan opprykk gis uten ny bedømmelse. Institusjoner som på bakgrunn av sin egenart har utfyllende regler om krav til sine professorer, kan ta disse i betraktning ved behandling av søknaden.

Dersom kompetansen er gitt under tvil eller under dissens blant de sakkyndige, skal det foretas ny bedømmelse. Også for søker som har kompetanseerklæring som er eldre enn seks år, skal søknaden behandles av en bedømmelseskomité. Komiteen vurderer om ny fullstendig bedømmelse er påkrevd.

(14) Bedømmelseskomiteens vurdering sendes til søkeren så snart den foreligger. Det er ikke adgang til å påklage de sakkyndiges uttalelse, men søkeren kan komme med innsigelser mot saksbehandlingen eller merknader til de sakkyndiges uttalelse innen to uker etter at uttalelsen er sendt til søkeren. Merknader til de sakkyndiges uttalelse legges fram for bedømmelseskomiteen for eventuell tilleggsuttalelse før det treffes vedtak.

(15) På grunnlag av bedømmelseskomiteens vurdering og eventuelle innsigelser og tilleggsmerknader fatter institusjonens ansettelsesmyndighet for professorer, vedtak om godkjenning av bedømmelsen, og tildeler opprykk på grunnlag av denne. Bedømmelseskomiteen må enstemmig erklære søkeren professorkompetent for at opprykk skal gis. Departementet kan gi nærmere regler om saksbehandlingen.

(16) Opprykk både etter (13) og (15) gjelder fra søknadsfrist dersom dette er fastsatt og fra søknaden er mottatt, dersom det ikke foreligger søknadsfrist.

II

Endringen trer i kraft straks.

VEDLEGG 2

Kapittel 1: Kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger

§ 1-1. Generelt

(1) Forskriften fastsetter generelle kriterier for ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler. Ved kunngjøring av den enkelte stilling kan det stilles mer spesifiserte krav. Ansettelsesmyndigheten kan stille krav om at den som blir ansatt, forplikter seg til å gjennomgå en bestemt opplæring, for eksempel et pedagogisk opplegg, innen en fastsatt tidsfrist.

(2) Forskriften omfatter stillinger basert både på vitenskapelige og kunstneriske kvalifikasjoner. Fagområder med undervisningspersonale rekruttert på grunnlag av kunstneriske kvalifikasjoner er følgende:

- a) Utøvende og skapende musikk
- b) Teater
- c) Opera
- d) Ballett
- e) Kunst, kunsthåndverk og design
- f) Litteratur (Skriveverksted)
- g) Arkitektur
- h) Film og fjernsyn
- i) Fag i lærerutdanningene:
 - dans
 - drama/teater
 - musikk
 - formgivning, kunst og håndverk.

§ 1-2. Kriterier for ansettelse i stilling som professor

(1) Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder eller

(2) Omfattende kunstnerisk virksomhet på høyeste nivå etter internasjonal standard og relevant bredde og fordypning i faget eller disiplinen på høyeste nivå

og

(3) Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning.